

שפת התקשורת בתעבורה

דב אייזיק

שפת התקשורת בתעבורה

שפת התעבורה - שפת התנהגות מחייבת הבנויה על מערכת מוסדרת של סימנים מוסכמים שהם בגדר כללי התנהגות ברורים.

שפת התקשורת בדרך היא אמצעי עזר לארגון סדר בדרך, תוך כיבוד הזכויות של כל משתמשי הדרך, יצירת הבנה וקשרי גומלין ביניהם.

תקשורת יעילה בדרך מאפשרת למשתמשי הדרך השונים להפעיל שיקול דעת בהתאם למצב בדרך והשותפים האחרים ולקבל החלטה על ביצוע ההתנהגות הבטיחותית בדרך.

המסרים מועברים באמצעות **מערכת מוסדרת של סימנים מוסכמים (תמרורים, תקנות, חוקים...)** המחייבים כללי התנהגות ברורים שעל נהג להכיר, לדעת ולנהוג על פיהן.

עקרונות ההתנהגות הבטיחותית

- **עקרון הבולטות** - כל עוברי הדרך צריכים להיראות ולבלוט בהיותם בדרך (אור, צבע, קול).
- **עקרון ההתייחסות הכוללת לסביבה התעבורתית** - עובר דרך חייב לסקור את סביבתו בעקביות, בתבונה ובתשומת לב ולהבחין בכל דבר שלו עשויה להיות השפעה על בטיחותו.

המשך

- **עקרון ההתייחסות הכוללת לסביבה
התעבורתית-**

עובר דרך חייב לסקור את סביבתו בעקביות,
בתבונה ובתשומת לב ולהבחין בכל דבר שלו
עשויה להיות השפעה על בטיחותו.

המשך

- **עקרון השוני והרבגוניות** - עובר הדרך צריך להכיר את מגבלותיו של עובר הדרך האחר ואת חוסר הסימטריות שבין נקודת המבט של האחר (הזולת) לבין נקודת המבט שלו.
- **עקרון אי הוודאות והספקנות** - עובר הדרך צריך להטיל ספק באשר למעשיהם של עמיתיו בדרך, אסור לו לסמוך על אמצעים טכניים של הרכב או של התנהגותו של אדם אחר.

המשך

- **עקרון מעטפת הבטיחות - כל עוברי הדרך צריכים לשמור על מעטפת בטיחות שתקנה להם מקדמי בטיחות של מרחק, זמן, מהירות, והתייחסות לתנועה**

התמרורים

התמרורים הם **שפת הדרך**, הם מזהירים מפני מכשולים, מורים על "עשה" ו"אל תעשה" ומודיעים למשתמשים בדרך על כיוונים ואתרים או מצבים שדורשים הפעלת שיקול דעת, כמו, שמירת מרחק, עקיפה.

כל תמרור משתייך לאחת מ-6 הקבוצות המרכיבות את לוח התמרורים, לכל אחת מקבוצות התמרורים צבעים המייחדים אותה.

הרשויות המציבות את התמרורים מקפידות להציב אותם במקום הנראה לעין, שיאפשר לנהגים לראותם, לפרשם ולפעול על פיהם.

צבעי התמרורים מחזירי אור, כדי שאפשר יהיה להבחין בהם גם מרחוק ובשעות החשיכה.

תמרורי אזהרה

מרביתם בתוך משולש אדום.
 התמרורים מוצבים לפני המטרד או המכשול.
 מטרתם להסב את תשומת לב הנהג מבעוד מועד על מנת לנקוט באמצעים הדרושים לשמירה על
 שלומו ועל שלום משתמשי הדרך האחרים, כגון: להאט...

תמרורי הוריה

מרבית תמרורי ההוריה נחלקים לשני סוגים:

-עיגול אדום עם רקע לבן המורה על "אל תעשה".

-עיגול בעל רקע כחול המורה על "עשה".

תקפותם של חלק מתמרורי "אל תעשה" מסתיימת בהופעה חוזרת של התמרור עם קו אלכסוני שחור.

מטרת תמרורי ההוריה לתת למשתמשי הדרך הוראות.

אי ציות לתמרורים אלו עלול לשבש את הסדר בתנועה ולגרום לתאונה.

ישנם שני תמרורי הוריה שצורתם מיוחדת וזאת כדי שיבחינו בהם בקלות בגלל חשיבותם לסדרי התנועה והבטיחות:

"עצור"-צורתו מתומן.

"תן זכות קדימה"-משולש שקודקודו כלפי מטה.

תמרורי מודיעין

מרביתם מרובעים.

הצבע כחול הוא נפוץ בתמרורי המודיעין אך מופיעים בהם גם צבעי ירוק, אדום, צהוב, לבן וחום.

תמרורים אלה נותנים מידע על מקום יישוב, כיוונים, מרחקים... ושאר עובדות הדרושות למשתמשי הדרך.

מטרת המידע לעזור לנוהג ברכב לתכנן את דרכו בעיקר בסביבה שאינה מוכרת לו.

607 	606 	605 	604 	603 	602 	חלק ו' תמרורי מודיעין והדרכה 601 	513
616 	615 	614 	613 	612 	611 	610 	609
628 	627 	626 	625 	624 	623 	622 	621
620 	619 	618 	617 	617 	617 	617 	617

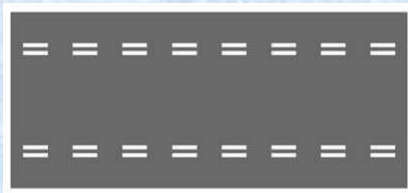
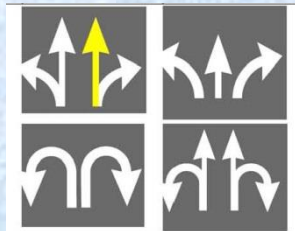

תמרורי סימון על פני הדרך

סימונים על פני הדרך מהווים תמרורים ומשמשים להסדרת התנועה בצורה יעילה ולבטיחותה.

צבעם בדרך כלל לבן או צהוב. מופיעים בצבע כתום מחזיר אור בשעה שנעשות עבודות בדרך.

תמרורים אלה כמוהם כתמרורי הוריה "עשה" ו"אל תעשה".

רמזורים ותמרורי בקרת נתיבים

הרמזורים מיועדים להפרדה בין תנועות של כלי רכב לכיוונים שונים. מטרתם לאפשר זרימה יעילה ובטוחה של תנועה בצמתים ובהגנה על הולכי רגל. הצבעים המופיעים ברמזורים לנהגים הם: אדום, ירוק וצהוב, ולהולכי הרגל: ירוק ואדום בלבד.

סימני עזר בדרכים-מזהירים

סימני עזר בדרך מסייעים לתעבורה בטוחה על ידי סימון נקודות תורפה ומטרדים בדרך, כגון: מקום חסום, מקום צר, כביש מפותל או אי תנועה. מטרתם לגרום לנהג להקטין את מהירות הנסיעה ולכוון את הרכב על פי הסימנים. צבעם בדרך כלל אדום ולבן או שחור ולבן.

תקנות 22, 23, 24 לתקנות התעבורה מסדירות את מדרג חובת הציות.

מדרג הציות

עבירות תנועה

עבירות תנועה הינן עבירות המבוצעות תוך כדי שימוש בכלי תעבורה תוך הפרה של חוקי התנועה.

עבירות התנועה מתחלקות למספר דרגות חומרה ובהתאם לכך למספר דרגות ענישה.

הענישה על עבירות תנועה

- ❖ **מתן נקודות** – על כל עבירת תנועה קיימות מספר נקודות בהתאם לחומרתה. היקוד כולל 5 דרגות (2,4,6,8 ו-10 נקודות).
- נהג שנזקפות לחובתו מספר נקודות מצטברות בתוך תקופה מסוימת מופעלות נגדו סנקציות כגון: שלילה, קנס...
- ❖ **שלילת רישיון** – לתקופה מסוימת בדרך כלל עד המשפט.
- ❖ **קנסות** – מתן עונשים כספיים בהתאם לחומרת העבירה.
- ❖ **החרמת הרכב** – לתקופה קצובה או עד תשלום הקנס.
- ❖ **קורס נהיגה מונעת** – עברייני תנועה מחויבים להשתתף בקורס נהיגה עיוני/מעשי כתנאי לחידוש הרישיון.
- ❖ **פסילה מנהלית** – פסילת הרישיון באופן מידי בעבירות מסוימות.

סמכויות הפיקוח והענישה

סמכויות הפיקוח על התנהגות עוברי הדרך וסמכויות הענישה נתונות בידי:

*משטרת ישראל

*רשות הרישוי

*בית המשפט

משטרת ישראל

אגף התנועה במשטרת ישראל פועל לאכיפת חוקי התנועה, להזרמת התנועה, לחקירת תאונות דרכים ולהבאת עברייני התנועה לדין.

פסילת רישיון נהיגה על ידי קצין משטרה (פסילה מנהלית) - קצין משטרה (בדרגת מפקח) רשאי לפסול רישיונו של נהג למשך:

- 30 יום לנהג שעבר עבירה חמורה כגון: אי מתן זכות קדימה, ביצוע עבירה שיש בה גרימת סיכון הולך רגל במעבר חצייה...
- 60 יום לנהג שהיה מעורב בתאונת דרכים בה נחבל אדם או ניזוק רכוש.
- **חייב** לפסול למשך 90 יום לנהג שהיה מעורב בתאונת דרכים בה נהרג אדם.

בית המשפט

בית המשפט לתעבורה הוא חלק ממערכת המשפט הכללית של המדינה.
תפקידו לדון:

- בתאונות דרכים.
- בעבירות תעבורה חמורות כגון: הפקרה, גרימת מוות ברשלנות
- בעבירות תנועה קלות מסוג ברירת משפט.

רשות הרישוי

רשות הרישוי הינה גוף ממשלתי מטעם משרד התחבורה האחראי על מתן רישיונות נהיגה ורכב.

רשות הרישוי רשאית בהחלטה מנומקת לפסול אדם מלהחזיק ברישיון נהיגה: לצמיתות, לתקופה מסויימת או עד למילוי תנאים שיקבעו בהחלטתה.

סמכות פסילה נוספת הנה במסגרת שיטת הניקוד לפיה רשאית רשות הרישוי לפסול רישיונו של נהג ל-3 עד 9 חודשים ולהתנות את חידושו בעמידה במבחנים שונים.

שאלות לדיון

1. האם לקצין המשטרה יש שיקול דעת לפסול את הרשיון לתקופה ארוכה או קצרה יותר בגין העבירות שפורטו לעיל?

לא. לקצין המשטרה אין סמכות לקצר או להאריך את הפסילה המנהלית מעבר לתקופות הקבועות בחוק, בהתאם לעבירה שנעברה. בנוסף, קצין המשטרה לא מוסמך להתנות את הפסילה בתנאים, כגון סיווג הפסילה לסוג רכב מסוים או שתחול בשעות מסוימות ביום.

2. קיבלתי דו"ח ע"י שוטר, שנטל ממני את רשיון הנהיגה ומסר לי הזמנה לשימוע בפני קצין משטרה בעוד יומיים. האם הוא מוסמך ליטול רשיון נהיגה?

כן. שוטר שיש לו יסוד סביר לחשד שנעברה לעיניו עבירה מן העבירות שפורטו לעיל מוסמך ליטול מן הנהג את רשיון הנהיגה ולתת לו הזמנה לשימוע בפני קצין משטרה בתוך 3 ימים. השוטר ממלא טופס שנקרא "אישור על נטילת רשיון נהיגה", ובו מפורטים מועד ומקום השימוע, ונקבע בו שניתן לעשות שימוש ברשיון עד לשימוע. במידה ונהג נעצר בחשד לעבירת נהיגה בשכרות/תחת השפעת סמים, השוטר יאסור את הנהיגה כל עוד הנהג שיכור, ויזמין אותו לשימוע.

3. נעצרתי ע"י שוטר בחשד לעבירה, וזה הזמין קצין למקום שערך את השימוע במקום. האם זה תקין?

כן. השימוע יכול להיערך גם מחוץ לתחנת המשטרה, ואפילו בכביש. קצין המשטרה יוזמן למקום, יערוך שימוע לנהג ויחליט אם לפסול את רשיון הנהיגה שלו או לא.

4. זומנתי לשימוע ביום מסוים ובחרתי שלא להופיע לשימוע. מהו דינו של השימוע? פקודת התעבורה קובעת כי במידה ונהג לא מתייצב לשימוע, רשאי קצין המשטרה לפסול אותו שלא בפניו, והנהג יחשב כמי שיודע על הפסילה ממועד השימוע. החוק רואה במי שלא מתייצב לשימוע כמי שויתר על הזכות לטעון טענות בפני קצין המשטרה.

5. אילו טענות ניתן להעלות בשימוע בפני הקצין?

פסיקת בתי המשפט קבעה, שקצין משטרה המפעיל שיקול דעת מנהלי, אמור לשקול את חומרת העבירה שבה נחשד הנהג מול וותק הנהיגה וההרשעות הקודמות שלו. בנוסף הנהג יכול להעלות טענות לגבי נחיצות הרכב לצורך עבודה או לצרכים רפואיים. על הקצין לרשום את דברי הנהג בטופס השימוע ואז לקבל החלטה האם לפסול אותו או לא. בכל מקרה על הקצין לנמק את ההחלטה על טופס השימוע. בנוסף מוסמך קצין המשטרה לקבוע כי הפסילה תחל בתאריך או בשעה עתידיים, על מנת לאפשר לנהג להתארגן/להחזיר את הרכב וכו'.

6. נחשדתי בעבירה ע"י שוטר, וקצין משטרה פסל אותי מינהלית. לאחר מספר ימים התברר כי העבירה לא נעברה על ידי. מהו דינה של הפסילה?

הפסילה המנהלית תלויה בחשד לביצוע עבירה. במידה והוכח כי הנהג לא עבר את העבירה, יוזמן הנהג ע"י המשטרה לקבל חזרה את רשיונו והפסילה המנהלית תבוטל. דוגמאות: נהג נעצר בחשד לנהיגה בשכרות, נלקחה ממנו דגימת דם לאיתור אלכוהול והוא נפסל מנהלית. לאחר כמה ימים מגיע התשובה של הבדיקה מבית החולים למשטרה ומתברר כי הנהג לא נהג בשכרות. דוגמה נוספת: נהג מעורב בתאונת דרכים ונפסל מינהלית בשל היסוד להניח שיוגש נגדו כתב אישום. לאחר מספר ימי חקירה מתברר לחוקרים כי הנהג לא אשם בתאונה ותיק החקירה נסגר. במקרה זה רשיונו של הנהג יוחזר לו.

7. נפסלתי ע"י קצין משטרה ולא היה בידי רשיון נהיגה להפקיד במשטרה. מה עושים?
נהג שנפסל מנהלית ע"י קצין משטרה חייב להפקיד בידי הקצין את רשיונו (או שהרשיון
ניטל ע"י השוטר שרשם את הדו"ח והועבר לקצין). במידה ואין לנהג רשיון נהיגה
להפקדה, עליו להפקיד תצהיר מאומת ע"י עו"ד בדבר אבדן הרשיון. עד שלא יופקד
התצהיר יחשב הנהג כמי שנמצא בפסילה, אך ימי הפסילה לא יחלו להימנות עד שיופקד
התצהיר. המשמעות היא שהפסילה לא תסתיים לאחר 30, 60 או 90 ימים, והנהג יחשב
כמי שנוהג בפסילה.

8. מי מוסמך לבטל את הפסילה המנהלית?
הגורם היחיד המוסמך לבטל פסילה מנהלית הוא בית המשפט המוסמך לדון בעבירה
שבגינה נפסל הנהג. ברוב הפעמים יהיה זה בית המשפט לתעבורה במחוז שבו נעברה
העבירה. ניתן להגיש לבית המשפט לתעבורה בקשה לביטול הפסילה המנהלית, ובה
להעלות טענות לגבי הפסילה ונחיצות הרשיון. על פי נהלי בתי המשפט, בית המשפט
חייב לקיים דיון בבקשה תוך 5 ימי עבודה מיום הגשת הבקשה. מומלץ להיות מיוצג בדיון
על ידי עו"ד לדיני תעבורה, הבקיא בסדרי הדין ויכול להעלות טענות בשם הנהג. בית
המשפט מוסמך לקצר את הפסילה, לבטלה או להעמיד תנאים לגבי הפסילה.

9. קיבלתי פסילה מנהלית. האם תקופת הפסילה תיחשב לי כשבית המשפט יבוא לגזור
את דיני?

עקרונית בית המשפט לא חייב להתחשב בתקופת הפסילה המנהלית שרוצתה על ידי
הנהג כשהוא בא לגזור את דינו, אולם פעמים רבות מתחשבים בתי המשפט בתקופה
שהנהג היה פסול ומקזזים אותה מהעונש בגזר הדין.

